మనీషి

– పి.చంద్రశేఖర అజాద్

(1991 ఏప్రిల్ నెల చతుర నుంచి రచయిత ప్రత్యేక అనుమతితో పునర్ముద్రణ)

(గత సంచిక తరువాయి)

"ఉద్యోగం లేదు, సద్యోగంలేదు. నన్ను చూస్తే మీ అమ్మ పెళ్ళికి అంగీకరిస్తుందా అని"

"దాని గురించి మీకెందుకు? ఆ విషయం నేను చూసుకుంటానుగా"

"అయితే పిల్లలు ఇప్పుడే అవసరంలేదు"

"ఇప్పుడు అది కూడా ఓ సమస్యేనా?" అంది సులోచన.

"అయితే ఇప్పుడేమిటి చెయ్యటం?"

"ఏం లేదు. మీరు నాతోపాటు మా ఊరు వస్తున్నారు."

"ఏం గొడవలు జరగవు కదా"

"మీకా భయం అవసరంలేదు. మా ఊరు మరీ వెనకబడిలేదని చెప్పాను కదా" అంది.

"అంటే మీ ఊళ్ళో దుర్గమ్మలు లేరా?"

"ఈ దుర్గమ్మ ఎవరండి బాబూ" అంది.

సాంబశివరావు వివరంగా చెప్పాక ఇద్దరూ నవ్వుకున్నారు.

మరుసటి రోజు ఉదయం సులోచనతో కలిసి వారి ఊరు వెళ్ళాడు.

వెళ్తుంటే తన అమ్మ గుర్తొచ్చింది.

తర్వాత నాన్న గుర్తొచ్చాడు

ఆ తర్వాత అనుకున్నాడు.

"జీవితం చాలా చిత్రమైంది."

సులోచన అమ్మగారికి పిల్లాడు నచ్చాడు. ఒకడే కొడుకు కావటం కూడా ఇంకా నచ్చింది. అయితే తన కూతురు తొందరపడిందేమో అనిపిస్తూంది. ఉద్యోగం లేదు. పైగా తనతో పాటు చదువుకున్నవాడు, పెద్దగా ఆస్తిలేనివాడు అనే సంశయం పీడిస్తూంది.

ఏదో మూలన తన కూతురు ఏకంగా ఇంటికి వెంటపెట్టుకుని ఆ అబ్బాయిని తీసుకొచ్చేసింది. జనం ఏమైనా అనుకుంటారేమో అనేది కూడా పీడించింది. సులోచన మాత్రం నిర్మొహమాటంగా తన అభిప్రాయం చెప్పేసింది.

"అమ్మా.. నా గురించి నువ్వు అంతగా ఆలోచించాల్సిన పనిలేదు. చాలా జాగ్రత్తగా ఆలోచించుకున్నాకే నేనీ నిర్ణయం తీసుకున్నాను. ఇదేదో ఆవేశంలో చేస్తుంది కాదు. కొంతకాలంగా మా నడుమ మర్యాద పూర్వకమైన పరిచయం ఉంది. రెండోది ఆయనకి నువ్వు కోరుకున్నంత డబ్బు లేదేమోగాని, నన్ను ప్రేమించగలిగిన హృదయం ఉంది. ఆయనలో చాలా సాధించాలనే పట్టుదల ఉంది. అందుకే నువ్వు ఈ విషయంలో కొంచెం కూడా బాధపడనవసరంలేదు"

సాంబశివరావు ఒక్కరోజు మాత్రం ఉన్నాడు.

"ముందు నేను మా ఊరు వెళ్ళి అమ్మావాళ్ళకు చెబుతాను. ఎవరి విషయంలోనో తన అభిప్రాయం చెప్తాడు నాన్న. నా విషయంలో కాదనడు. ఆ తర్వాత ఉత్తరం రాస్తాను" సులోచన అలానే అంది. తను వచ్చేశాక ముందు అమ్మతో మాట్లాడాడు.

"ఇంక ఈ సంవత్సరంతో నా చదువు అయిపోయింది. మనకు ఓపిక ఉంటే ఇంకా చదువుకోవచ్చు. అయితే నాకు చదువుకోవాలనిపించటంలేదు. ముందు హైదరాబాదు వెళ్తాను. నాకక్కడ చాలామంది స్నేహితులున్నారు. వారి దగ్గరకు వెళ్ళాక ఏం చేయాలో నిర్ణయించుకుంటాను."

తులసమ్మకు ఈ విషయాలేం తెలియవు. మామూలుగానే ఆమెకు తన బిడ్డంటే అపారమైన నమ్మకం. ఇప్పుడయితే ఇంక చెప్పే పనిలేదు. తను ఏం చెబితే అది వేదం.

"తర్వాత ఇంకో విషయం చెప్పాలి నాకు సులోచన అనే ఓ స్నేహితురాలు ఉంది. వాళ్ళది క్రిష్ణాజిల్లా. ఆ అమ్మాయిని నేను పెళ్ళిచేసుకోవాలనుకుంటున్నాను. మీరు సరేనంటే ఆ తర్వాత ఏర్పాట్లు చూడొచ్చు" అన్నాడు.

తనంతట తాను పెళ్ళి విషయం చెప్పటం ఆశ్చర్యం కనిపించినా "కృష్ణా జిల్లానా?" అంది భయపడుతూ.

"అవును.. ఏమైందయితే"

"ఆ జిల్లా వాళ్ళతో మనం వేగలేం రా" అంది

"ఏం చేస్తారంట వాళ్ళు"

"ఎక్కడి డబ్బూ వాళ్ళ సోకులకి చాలవు"

"ఎవరు చెబుతారమ్మా ఇలాంటి విషయాలు"

"అదేమిరా అలా అంటావ్ మనుషుల గురించి తెలిసినట్టే, జిల్లాల గురించి కూడా తెలుస్తాయి"

"మంచిదేగా... బహుశా మన దుర్గమ్మగారు చెప్పిందేమో"

"దుర్గమ్మ కాదులేరా?" అంది

"గుంటూరు జిల్లావారు కూడా చాలామంది షోకు చేసుకుంటారు. మరి నువ్వు గమనించావో లేదో కొంచెం తలనొప్పి వస్తే చాలు. హాస్పిటల్లో కాపురం పెట్టేసేవాళ్ళున్నారు. అలా అని అంతా అలా ఉండరు కదా. సులోచన వారి కుటుంబం చాలా పద్ధతిగా ఉంది?"

"నీకెట్లా తెలుసురా?"

"నేను వాళ్ళ ఊరు వెళ్ళాను"

"అంతా అయిపోయిందన్నమాట" అంది తులసమ్మ.

"ఏమీకాలా. అన్నీ నీ చేతులమీదుగానే అవుతాయి. అయినా నాన్నతో ఏమన్నావు? మా అబ్బాయికి ఎవరూ సంబంధాలు చూడనవసరంలా అని. ఇప్పుడు ఇలా అంటున్నావేంటి?"

"నేను ఏం అన్నానురా. మాటవరసకి చెప్పానంతే. మీ నాన్న అన్నట్టు నువ్వుకదా రేపట్నుండి ఆ అమ్మాయితో బతికేది" అంది.

"అంటే మీరు మాతో రారా?"

"బాగుంది. ఆ విషయం మీ నాయన్నడుగు" అంది.

తను అలా మాట్లాడిందేగానీ తన పిల్లవాడు అంత పొరపాటు పని చేయడని ఆమె గాఢమైన నమ్మకం.

ఈ సంభాషణ ఇంతదూరం నడిచిందిగాని భూషయ్యగారితో నిముషాలమీద తేలిపోయింది. ఆయన పచ్చజెండా ఊపాడు.

సాంబశివరావు ఉత్తరం రాశాడు. సులోచన అమ్మగారు తమ ఊరినుండి ఇద్దరు పెద్ద మనుషుల్ని పంపించింది. వాళ్ళు కూడా ఒకటే అన్నారు.

"అయ్యా.. ఇందులో ఎవరి ప్రాత్రా ఏంలేదు. కట్నకానుకల గురించో, లాంఛనాల గురించో మాట్లాడేదేం లేదు. పిల్లలిద్దరూ ఇష్టపడ్డారు. ఇంకా ఆ శుభకార్యక్రమాన్ని మనమందరం జరిపించాలి. ఆ అమ్మాయికి తండ్రిలేడు. అందుకే మేం వచ్చాం. ఇంక జరగాల్సిందంతా మొక్కుబడి కార్యక్రమమే. అమ్మాయిని చూట్టానికి రండి" అని చెప్పి వెళ్ళిపోయారు.

"నేను రాను. మీరు చూసిరండి" అని ముందు భూషయ్యగారు గొడవచేశాడు. ఆఖరికి పూర్ణయ్యగారు పిలిచి -

"అదేమిటి భూషయ్యగారూ వెళ్ళనంటూ కూర్చుంటే ఎలా? వాళ్ళు ఇంకో రకంగా అనుకుంటారు. ముందు ఓ చీరతో వెళ్ళి ముహూర్తం ఖాయం చేసుకురండి"

భూషయ్యగారు తలూపి వచ్చాడు.

ఆయన కుటుంబంలోని వారే చీరకూడా కొనుక్కుని రావటం జరిగింది. సాంబశివరావుకి ఇప్పుడైనా తన నాన్న కొత్తచొక్కా తొడుక్కుంటే బాగుండుననిపించింది. అందుకు భూషయ్యగారు అంగీకరించలా.

తనకున్న పాత చొక్కాని తీసి, బలవంతం మీద దాన్ని పొడి ఇస్త్రీ చేయించుకుని బయలుదేరాడు. మొత్తం మీద కార్యక్రమం జరిగిపోయింది. సులోచన భూషయ్యకీ, తులసమ్మకీ నచ్చింది.

చిన్న లగ్నాలు పెట్టుకోవటం, పెళ్ళి జరగటం అంతా ఓ కలలా జరిగిపోయింది. తమ పరీక్షా ఫలితాలు చూసుకుంటున్న రోజున వారిద్దరూ అదే అనుకున్నారు.

"ఇలా జరిగితే బాగుండును అనుకున్నానేగానీ ఖచ్చితంగా ఇలా జరుగుతుందని మాత్రం నేను ఊహించలేదు" అంది సులోచన.

"నేనూ అంతే" అన్నాడు.

కొద్దిరోజుల్లోనే హైదరాబాదు వెళ్ళిపోయాడు సాంబశివరావ్. రెండు నెలలపాటు వారిద్దరినడుమా ఉత్తరాలు మాత్రమే నడిచాయి.

ఓరోజు రాత్రి ఊహించని విధంగా వచ్చాడు.

ఇద్దరూ వెన్నెల్లో కూర్చున్నారు.

"ఇప్పుడు చెప్పండి" అంది సులోచన.

"నేను మన జీవితానికి చెంది ఓ ఎక్స్‌పెరిమెంట్ చేయబోతున్నా"

"అదేంటో చెప్పండి" అంది.

తన వెంట తెచ్చిన ఓ ప్రాజెక్టు రిపోర్ట్ చూపించాడు.

"స్మాల్ స్కేల్ ఇండస్ట్రీ లక్షన్నరతో ప్రారంభం అవుతుంది. అదికూడా లోన్ తీసుకుంటాను అయితే.." అంటూ ఆగిపోయాడు.

"చెప్పండి. ఇది మనకు చెందిన వ్యవహారం" అంది సులోచన.

"లోన్ కావాలంటే ముందు హామీ ఉండాలి. అలాగే మన దగ్గరంటూ కొంచెం డబ్బుకూడా ఉండాలి. నేను ఇంతకుముందు చెప్పినట్లు నాన్నను అడిగే ఉద్దేశం లేదు. పూర్ణయ్యగారికి ఆయన డబ్బులు ఇవ్వాలనుకుంటాను. అందుకే వేరే మార్గం గురించి ఆలోచిస్తున్నా."

"ఇంక వేరే మార్గం ఏముంది?"

"కొంతమంది ఫ్రెండ్స్ ఉన్నారు కదా. వారికి ఈ ప్రాజెక్టు గురించి చెబుతాను. పార్ట్‌నర్స్‌గా చేరితే నేను వర్క్ చేస్తాను" అన్నాడు.

సులోచన తన భర్త కళ్ళల్లోకి చూసింది.

అతనిలో ఎందుకో భూషయ్యగారు కనిపించాడు.

అంత నిర్మలంగా ఉందతని ముఖం.

"ఏమిటలా చూస్తున్నావు?"

"ఈ ప్రాజెక్ట్ మీది. ఇందులో శ్రమ మీది. లాభనష్టాలు కూడా మీవే కావాలని ఎందుకు అనుకోరు?" అంది సులోచన.

సాంబశివరావ్ నిర్ఘాంతపోయాడు.

"కానీ. మన దగ్గర కేపిటల్ లేకుండా ఎలా సాధ్యం?"

"దాని గురించి మీరేం వర్రీకాకండి"

"అంటే.." అన్నాడు.

"మా అమ్మను అడుగుదాం"

"నాకు ఇష్టంలేదు" అన్నాడు.

"స్నేహితుల్ని అడగగాలేంది మా అమ్మను అడగకూడదా?"

"నా ఉద్దేశం అదికాదు"

"నేను అర్థం చేసుకోగలను. మా అమ్మ నా పెళ్ళి చేయటం కోసం కొంత డబ్బు ఉంచింది. ఇప్పుడది మనం వినియోగించుకుంటాం."

"సులోచనా..."

"ఇంక మీరేం మాట్లాడవద్దు. నాకు మీ ప్రాజెక్ట్ రిపోర్ట్ గురించి తెలియదు. అందులోని మంచి, చెడ్డలూ, మార్కెటింగ్ గురించి తెలియదు. నాకు తెలిసిందల్లా ఒకటే. ఇది మీది. మీరో ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. దట్సాల్. ఇందులో మీరు విజయం సాధించారా.. చెప్పే పనిలేదు. లేదనుకోండి. ఏం బాధలేదు. మనమిద్దరం చదువుకున్నాం. చెట్టుకింద కూర్చుని నలుగురికి ట్యూషన్స్ చెప్పుకున్నా మనం బతగ్గలం. అందుకే ఈ ప్రయోగం మనం చేద్దాం"

సాంబశివరావ్ సులోచనకేసి చూస్తుండిపోయాడు. అతనికి తన అత్తగారినుండి ఏమైనా తీసుకుని చేయాలనే ఆలోచన మాత్రం రాలేదు. ఏ స్నేహితులతోనయినా మాట్లాడాలనే వచ్చాడు.

"స్నేహితులు స్నేహితులంటారు. వాళ్ళు మాత్రం శాశ్వతమా. లాభాలు వచ్చాయనుకోండి. అప్పుడు ఓ రకంగా ఉంటుంది. అది ఫెయిల్ అయిందనుకోండి. నేరమంతా మీ నెత్తిమీదకు తోసి నిందలు వేస్తారు. సక్సెస్‌కి తమ పెట్టుబడి, మేనేజ్‌మెంట్ కారణం అంటారు. మీ ఇష్టం. ఆలోచించుకోండి."

"మీ అమ్మగారు ఏమంటారో?"

"ఏమీ అనరు. అనరు. అన్నా మనం కేర్ చెయ్యం. ఇది మన జీవితం. అయినా అమ్మకు నచ్చచెప్పగలననే నమ్మకం నాకుంది" అంది.

సులోచన ఈ విషయం ఆవిడతో అంది.

"నా నోరు కట్టేస్తున్నావు. మీకు ఆధారం ఇదేకదా. ఏమైనా అయితే మీ పరిస్థితి ఏమిటి?" అంది.

"అమ్మా.. నాన్న చనిపోతే మనం ఏం చేశాం?"

"ఆయన ఆ పొలం అంటూ వదిలిపోబట్టి గుట్టుగా బతికాం."

"మాక్కూడా అలాంటి ఆస్తి ఉందమ్మా. మేమిద్దరం చదువుకున్నాం. మా ఇరువురిలోనూ ఆత్మవిశ్వాసం ఉంది."

"అయినా అతనూ కుర్రవాడు. అనుభవం లేదుకదా?" అంది.

"చూడమ్మా. నా తల్లిగా నీకు ఏయే ఆలోచనలుంటాయో నాకు తెలుసు."

"అంటే ఏమంటావ్?"

"ఈ విషయంలో నాది ఒకటే మాట. మేం సొంతం ఫెయిల్ అయ్యామనుకునే ప్రారంభం అవుతాం. నువ్వు అంగీకరిస్తే మాతో సహకరించు"

ఆమె మాట్లాడలేదు.

"అంతేకాదు. నువ్వు నాకు ఎంత ఇవ్వదలచుకున్నావో అంతకంటే పైసా కూడా ఎక్కువ మాకు అవసరంలేదు. మా ప్రయోగంతో తమ్ముడ్ని బాధపెట్టడం ఇష్టంలేదు మాకు."

"సులోచనా" అందామె బాధగా.

సాంబశివరావ్ ప్రయోగశాల భాగ్యనగరమే...

తను వెళ్ళిన నెలరోజులకే ఓ లెటర్ రాశాడు.

"సులోచనా..

నా ప్రయత్నాలు ఆరంభం అయ్యాయి. నేను లోన్ కోసం తిరుగుతున్నాను. అనేక మందిని కలుసుకుంటున్నాను. ఇంక నా ప్రాజెక్టుకి తుదిరూపం ఇవ్వటానికి మెరుగులు దిద్దుకుంటున్నాను. సాయంకాలం గదికి వచ్చేసరికి ఎక్కడలేని నీరసం. ముందు హాయిగా ఎవరైనా పలకరిస్తే బాగుండుననిపిస్తుంది.

ఉదయం నుండి నేను కోల్పోయిన శక్తినంతటినీ ఎవరైనా అందించాలనిపిస్తుంది. ఈ సమయంలో మా నాన్న గుర్తొస్తున్నాడు. ఆయనకు అంత ఓపిక ఎలా వస్తుందో నాకు తెలియదు. ఉదయం లేచిందగ్గర్నుండి పడుకోబోయేదాకా, పడుకున్నాక కూడా ఆయన ఏదో ఒక పని చేస్తూ ఉంటాడు. అదెలా సాధ్యమా అనుకునేవాడిని. ఇప్పుడు అర్థమవుతుంది.

నాన్న శ్రమ వెనుక అమ్మ ఉంది.

ఇప్పుడు నాకూ అంతే. నాకు రిలీఫ్ కావాలి. నీ ప్రోత్సాహం కావాలి. నీ సహచర్యం, ప్రేమా కావాలి. నువ్వు పక్కనుంటే నేను ఏమైనా సాధించగలననే విశ్వాసం ప్రతి క్షనమూ కలుగుతుంటుంది. అందుకే రెండు గదుల ఇల్లు చూస్తున్నా. త్వరలో వచ్చి తీసుకు వెళ్తా."

సులోచనను హైదరాబాదు తీసుకువెళ్ళేముందు ఇంటికి వెళ్ళాడు.

"ఆడు కొత్తకాపురం పెడుతున్నాడుగా. వెళ్ళకూడదూ" అంది తులసమ్మ.

"మామయ్యగారూ మీరూ ఇద్దరూ రావాలి" అంది సులోచన.

"ఇప్పుడు కాదులే" అన్నాడు భూషయ్య.

"మీరైనా రండి అత్తయ్యా" అంది.

"ఇప్పుడు కాదులే. నేను లేకపోతే ఆయన ఇబ్బంది పడతాడు" అంటూ తులసమ్మ కూడా వెళ్ళలేదు.

అయితే భూషయ్య కొడుకు సాంబయ్య నగరంలో ఏదో చేసెయ్యబోతున్నాడని ఊరంతా మారుమోగిపోయింది. అందుకు కారణం ఎవరో వేరే చెప్పాల్సిన అవసరంలేదు.

సాంబశివరావుకి జీవితంలో మరిచిపోలేని అనుభవం.

తను ఊహించుకున్నంత గొప్పగా లేదు తన ప్రాజెక్టు. లోతులకు దిగుతుంటే అర్థమవుతూ వచ్చాయి లొసుగులు. నగరాల్లోని మనుషుల నవ్వుల వెనక, మర్యాదపూర్వకమైన ప్రవర్తనల వెనక ఉన్న ఆరాచకమూ, స్వార్థమూ అనుభవంలోకి వస్తున్నాయి.

"నేను ఓడిపోతున్నాను సులోచనా" అంటూ కృంగిపోయేవాడు.

"ఏంకాదు. రేపు మనది"

"లేదు...లేదు.. అదంతా భ్రమ"

"కాదు. మీరు ఆకాశం అంత ఎత్తు ఎదుగుతారు"

"లేదు సులోచనా.. నేను అగాధాల్లోకి జారిపోతున్నా. నన్ను చూసి అందరూ నవ్వుతున్నారు.

"నవ్వుకోనియ్యండి. మనమేం అనుకున్నాం. అపజంతోనే మన ప్రారంభం. ఇందులో సిగ్గుపడాల్సింది లేదు"

"కానీ ఇదంతా ఓ రూపం తీసుకునేదెప్పుడు? మనం ముందుకు వెళ్ళేదెప్పుడు?"

"చూద్దాం. మనం శ్రమిస్తున్నాం. మంచి మార్గం దొరక్కపోదు"

(కొనసాగింపు వచ్చే నెలలో)

Click here to share your comments